

Huuji viert de wèlt d'r Daach van de Móddersjproach. 'Ne daach deë in 't leëve is jeróffe durch de UNESCO, d'r tak van de Verenigde Naties deë ziech bezongesj besjèftigt mit óngerwies, wissensjaft en koeltoer. Dreej wiechtieje boowsjtèng van ós existèns die sjtuutse óp 't foendamènt van de sjproach. Meh wat is dat, de moddersjproach? En wie wiechtig is ze?

De sjproach van 't jeveul

Baby's liere hön moddersjproach al herkènne wèn ze noch zeker in d'r boech van de mam zitse. Dat is wissensjaftlich óngerzoeëd en beweëze. Die sjproach is, nevver 't roesje van 't blód durch de oare van hön modder en 't kloppe van 't hats, 't ieësjte wat de kènger in hön jónk leëve tse hure krieje. Baby's kènne óch bis ènnieje mónde noa de jeboert hön moddersjproach óngersjeie va anger sjproache. Ze hant waal noch nit de möjelijkheid òm ziech in 'n sjproach - ejaal i wat veur sjproach - oes tse drukke, meh ze kènne waal loestere. Hieël jód loestere.

Is dat noch nit jenóch bewies veur de kraf van de moddersjproach? Da deunt v'r noch e sjöpje dróp. De möjelijkheid van baby's òm de sjproach van hön modder tse óngersjeie va anger sjproache, versjwiendt noa e paar mond wier. Ze komme da in de 'wäujelfaas', jeunt zelf èxperimentiere mit klanke, *dadadada...* 't Loestere jeet noa de tsweide plaatsj. Meh doch... Zoeë jemèkkelig lit de baarmoddererinneroeng an de moddersjproach ziech nit voetduije. Dat hat ziech eroesjesteld durch e ongerzuk beej oes Korea jeadoptierde kènger die hieël jóngk noa Nederland zunt kómme en doa volsjtendig in 't hollendsj zunt jroeës braat woade. Wèn ze óp 'ne sjpieëdere auwerdoom mit typiesj Koreanisje klanke jeconfrontierd weëde, da sjtelt ziech eroes dat ze die sjproach vöal flotter liere wie luuj die i Nederland jebore en jroeës braat zunt. Jraad alsof 't ritme en de moezikaliteit van 't Koreaans - 'n klanksjproach wie 't Chinees (en 't Limburgs) - in hönne kop veranker d zunt. Alsof de erinneroeng an wat hön mam zaat en wie ze dat zaat, veur 'n besjtèmd tsiet in e apart sjäös-je van 't jedèchnis woat ópjesjlare en werm eroes weëdt jehoald wèn 't nuedig is.

Dat is de kraft van de moddersjproach. Dat is de sjproach die - boechsjaebliche en fijuurliech - va avaank aa 't kótste bej diech sjteet. Kóttèr jeet nit. Dat is de sjproach die-s te liers durch ze tse jebroech, jewewn in 't leëve va jeddere daach. 't Is de sjproach wo-s te i dènks en veuls, wo-s te dieng emotioeëne 't bètste oesdrukke kèns. 't Is de sjproach van dieng zieël. De sjproach die-s te óch kèns sjpraech wèn-s te nit direk de richtieje wöad vèngs.

Veur vöal Limburger is 't Limburgs - i wat veur 'ne variant dan óch - de moddersjproach. Dat sjteet de communicatioeën mit nit-Limburger nit in d'r waech. Kènger liere óp 'ne jonge auwerdoom 'n tsweide sjproach, tsoem beispiel de sjtandaardsjproach Hollendsj en zoejaar 'n dreide tsemmelig einfach. En 't meërche dat wèn e kink (heem) in 't Limburgs weëdt jroeës braat, 't doadurch sjleëter Hollendsj spricht en wènniejer kanse in de jezelsjaft hat, kèn almaelig in d'r muulemmer. Oes de forsjoeng hat ziech eroesjesteld dat wèn me mieë sjproache kènt de aljemene sjproachbehersjoeng jroeëser weëdt. Of wie d'r sjproachwissensjaftler Merel Keijzer (Rijksuniversiteit Groningen) zèt: 't Jehieën va tswai-sjproachieje zitst d'r janse daach in de sjportsjoeël...'

Doa is noch mieë. 't Jift e eng verband tusje moddersjproach en identiteit. Sjproach is nit allèng 'n verzamloeng klanke en wöad woamit zèts jebouwd kènne weëde. In de sjproach sjeijelt ziech de koeltoer, wie me dènk en wie me in 't leëve sjteet. Dat ziet me i Limburg tseruk i traditioeëne wie vastelovvend, in d'r hoemoor, in de moeziek. Zoejaar wèn v'r ós d'r poekel vol sjelde. Vöal doava kèn allèng meh in 't Limburgs, verluust wèn 't in 'n anger sjproach övverjzats weëdt zieng essèns, zieng zieël. Ós sjproach is e eerfsjtuk van de jeneratioeëne die veur ós jeleëfd hant en doadurch zeunt vuur nit allèng mit-ee meh óch mit häön verbonge.

Zoeng sproach, doa döasj te sjtólts dróp zieë. Doa mós te sjtólts dróp zieë. Ömdat dat allèng d'r veur kèn zörje dat v'r die sjproach óch blieve jebroech. Sjproache die nit jebroed weëde, sjproache die nit mieë durch eldere mit hön kènger jesjraoch weëde zeunt verdamt tse versjwiende. D'r klureriechdoom van 't Limburgs hat jèt bèssers verdèngd. Jèt vöal bèssers. Huuj, óp d'r Daach van de Moddersjproach, en doanoa óp alle daach die noch komme jeunt.

*Lemieëzjer plat durch Peter Klein*